

Emma Johansson
emma.johansson@energiforetagen.se

Till Justitiedepartementet
ines.habibovic@regeringskansliet.se

Remissmöte- kommissionens förslag rörande NIS 2.0

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Inledande synpunkter gällande förslaget till NIS 2.0

Det är viktigt att EU har ett tydligt regelverk för cybersäkerhet, eftersom många störningar och deras konsekvenser kan skrida över medlemsstaternas gränser och få kaskadeffekter till följd. Därför är det naturligt att cybersäkerhetskraven för väsentliga och viktiga entiteter i samhället bygger på ett gemensamt harmoniserat regleringsinstrument.

Antalet anställda som utgångspunkt för krav är alltför trubbigt och skjuter bredvid målet

Förslaget att antalet anställda ska bestämma betydelsen av påverkan av störning av tjänst är däremot irrelevant. Kritisk infrastruktur borde i stället ha en gemensam bas ett "grundpaket" av cybersäkerhetsåtgärder att ta hänsyn till i alla verksamheter, oavsett bolagsstorlek, som bedriver en samhällskritisk funktion. Energiföretagen föreslår är en uppdelning av entiteter i form av ex essential, important och basic (grundläggande cybersäkerhetskrav). Uppdelningen bör ske med tydliga tröskelvärden som är baserade på den samhällskritiska funktionen och möjlig störning av tjänst snarare än bolagets storlek. Även en uppdelning inom en sektor/energytyp bör vara möjlig så att inte alla energileveranser nödvändigtvis hamnar på så samma kravnivå utan att det finns möjlighet att använda kritikaliteten hos den enskilda leveransen att avgöra kravnivån.

Regeringen bör vara medveten om att vid nuvarande lagförslag om en gränsdragning vid antalet anställda faller en stor del av befintliga verksamheter inom energisektorn bort och tilltänkta nya undersektorer såsom fjärrvärme och kyla kommer inte omfattas av direktivet då dessa bolag huvudsakligen består av mindre bolag. Därmed försvinner nyttan med harmonisering av cybersäkerhet i det nya förslaget för flertalet verksamheter inom energisektorn. Både nuvarande NIS-leverantörer och nya föreslagna kommer inte omfattas av förslaget på nationell nivå. Om Sverige väljer att tillämpa undantag bör detta dock göras på ett väl motiverat sätt för att minimera att kravställningen mellan olika länder skiljer sig åt.

Energiföretagen vill att Justitiedepartementet bidrar till att ändra tröskelvärdet på entiteterna vilka som bör omfattas, enligt vårt förslag ovan.

I nuvarande lagstiftning är det NIS-leverantören som avgör om verksamheten omfattas eller inte. I det uppdaterade förslaget bör inte verksamheterna själva skönmässigt bedöma om de omfattas av NIS-2 eller inte. Det riskerar att leda till en fortsatt differentiering av liknande verksamheter Energiföretagen ser fördelar med att ledningens ansvar tydliggörs för ökad implementering och efterlevnad.

Extremt stora risker med att samla information om sårbarheter i ett EU-gemensamt register

Energiföretagen ser långtgående risker med förslaget att Enisa ska vara huvudman för och samla alla sårbarheter i ett gemensamt register. Vi ser orimligheter i att skydda konfidentiella uppgifter i ett gemensamt europeiskt register. NIS-regleringens koppling till annan EU-lagstiftning behöver tydliggöras (ex cybersäkerhetsakten). Detsamma gäller den svenska tillämpningen i förhållande till nationell lagstiftning (främst Säkerhetsskyddslagen).

Förhållandet mellan svenska säkerhetsskyddslagen och NIS 2.0 behöver klargöras av myndigheterna

Då befintligt NIS-direktiv indirekt påverkar kraven för verksamhet som hanteras inom säkerhetsskyddslagen, och då denna indirekta påverkan ökar i omfattning med NIS2-förslaget, är det av stor vikt att tillsynsmyndigheterna i samverkan ger vägledning som är tydlig och praktisk tillämpbar. Det är ineffektivt att lägga detta ansvar i alltför stor utsträckning på verksamheterna själva. Vi får inte hamna i samma otydlighet som idag huruvida legala krav ska implementeras och dels efterlevas i verksamheterna eller inte. Det ansvaret bör inte läggas på verksamheterna själva.

I nya förslaget finns det mer långtgående krav på incidentrapportering än nuvarande. Det är oerhört viktigt att säkerställa metodik, men framför allt genomförbarheten av rapporteringen samt uppföljning och återrapportering till de entiteterna som incident rapporterar. Fler frågor från myndigheterna innebär inte alltid att verksamheterna får en bättre bild av situationen. De nya förslaget måste vara hanterbart för såväl stora bolag likväl som små energiföretag. Kraven på rapportering kommer att kräva ökade resurser, därför är det viktigt att rapporteringskravet läggs på en rimlig nivå.

Det är viktigt att målet med ständiga förbättringar inte tappas bort. Vi tror att det är oerhört viktigt att de nationella myndigheternas ansvar och roll förstärks och inte utarmas till fördel till EU. Vi behöver bibehålla rapporteringsfunktionen i Sverige och utöka den på hemmaplan för att lyckas tillsammans och trygga allmänhetens förtroende i samhället.

Delegerade akter försvårar politiskt ansvarstagande

Generellt sett ser vi att delegerade akter på detta område riskerar att försvåra för politiskt ansvarstagande och en förflyttning av makt från medlemsstaterna till EU-kommissionen.

I och med NIS2-direktivet införs möjlighet för kommissionen att besluta om delegerade akter. Detta är en stor förändring jämfört med befintligt NIS-direktiv. Dessa delegerade akter kommer starkt kunna påverka svensk lagstiftning, inte bara NIS-lagen utan även säkerhetsskyddslagen. Vi ser risker med delegerade akter på detta område eftersom det redan idag påverkar existerande lagstiftning.

Nationella lagar och delegerade akter i allt större utsträckning rör samma område vilket blir en ohållbar situation för de entiteter som omfattas av NIS. Denna otydlighet finns redan i nuvarande NIS-implementation och skärningen med säkerhetskylldslagen, med det kommande förslaget samt med följande delegerade akter kommer situationen att bli alltmer otydlig.

/Emma Johansson